

VBDO is liaison officer duurzaamheid

DOOR RENÉ BOGAARTS

Pensioenfondsen hebben de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling de afgelopen jaren omarmd, waardoor de invloed van de organisatie sterk is toegenomen. 'Alleen samen kunnen we grenzen verleggen', meent Directeur Angélique Laskewitz.

Het aantal leden van de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO) is de afgelopen jaren gestaag toegenomen. De groei zit volgens Directeur Angélique Laskewitz met name bij de institutionele beleggers. De organisatie heeft nu pakweg tachtig institutionele beleggers als lid, naast zo'n vierhonderd particuliere beleggers.

Op de vraag wanneer die toestroom van institutionele beleggers is begonnen, geeft Laskewitz een glashelder antwoord. 'Sinds ik in 2016 Directeur ben geworden, zijn veel meer pensioenfondsen lid geworden. Maar ik was van mening dat die grote partijen allemaal lid moesten zijn, omdat we dan meer zouden kunnen bereiken. Dat is gelukt. Zij wisten dat ik in mijn vorige baan bij ASR veranderingen in het beleid had bewerkstelligd en hadden vertrouwen. Daar draait het om: vertrouwen. We waren blij dat ABP als een van de eerste ook lid werd. De laatste tijd zien we een toename van Amerikaanse asset managers. Een tijdje geleden is BlackRock lid geworden.'

In de zonovergoten tuin van haar charmante jaren dertigwoning in Het Gooi vertelt Laskewitz, uiteraard op gepaste corona-afstand, over de missie van de VBDO, over de ontwikkelingen van de afgelopen jaren en over haar belangrijkste drijfveer om de organisatie te leiden. 'Onze vereniging werd 25 jaar geleden opgericht door Piet Sprengers, die tegenwoordig Manager Duurzaamheidsstrategie en Beleid is bij ASN Bank. De bedoeling was bedrijven te verduurzamen, maar dan vanuit de kant van de beleggers, via het instrument engagement. Wij waren in die tijd de enigen die met duurzaamheid bezig waren. Daar staan we nog steeds voor. Het is onze missie om de kapitaalmarkt te verduurzamen, want dat heeft brede maatschappelijke gevolgen.'

'We hebben wel focus aangebracht, want er kan heel veel onder het begrip duurzaamheid worden geschaard', legt Laskewitz uit. 'We maken gebruik van drie instrumenten. Het eerste is engagement: we stellen de bedrijfsleiding elk jaar vragen over de drie thema's van ESG. Waarom? Om te

kijken of onze inspanningen resultaat opleveren. We hebben bijvoorbeeld vragen gesteld over het nastreven van de Sustainable Development Goals (SDGs) van de Verenigde Naties. Vorig jaar hebben we klimaatadaptatie aan de orde gesteld en dat doet we dit jaar weer. We merken namelijk dat bedrijven welwillend zijn, maar ook zoekend.

Het tweede instrument dat we hanteren, is rapportage. Bijvoorbeeld over hoe pensioenfondsen en verzekeraars omgaan met hun beleggingsportefeuille, over welke instrumenten zij gebruiken en over hoe het zit met hun governance. We vragen om accountability in jaarverslagen en de implementatie van het beleid. Er staat in jaarverslagen vaak wel iets over ESG, maar accountants kijken vooral naar de financiële paragrafen. Er zou een universele standaard moeten komen, verplichte rapportage waaraan de accountant zijn goedkeuring moet geven. Let wel: daarmee pakken we het klimaatvraagstuk niet aan, maar het is een noodzakelijke stap.'

En het derde instrument dat de organisatie inzet, is leiderschap. 'Wij zijn degenen die de lat steeds hoger moeten leggen. We moeten op het gebied van duurzaamheid stretchen, de eisen opschuiven, nieuwe zaken en onderwerpen aan de orde stellen. Wij willen niet alleen een kenniscentrum zijn, maar ook beweging bewerkstelligen bij leden, zowel bij institutionele beleggers en banken als bij particuliere beleggers.'

Laskewitz gelooft heilig in een multi-stakeholderbenadering. 'We geloven niet dat we het alleen van particuliere of institutionele beleggers moeten hebben, ook niet van Amerikaanse asset managers. We hebben daarom ook veel contact met NGO's die op dit gebied actief zijn. We overleggen met de Nederlandse afdeling van IUCN, de internationale natuurorganisatie uit Genève, met wie we kijken naar responsible mining en ontbossing. En we hebben contact met ministeries en De Nederlandsche Bank. Er werken maar tien tot veertien mensen bij ons, dus moeten we vooral proberen anderen op een constructieve manier in

beweging te krijgen.' Later in het interview blijkt dat ook rating agencies en consultants als Sustainalytics, Morningstar en MSCI zich inmiddels bij de vereniging hebben aangesloten.

Gevraagd naar de toegenomen belangstelling van Amerikaanse asset managers antwoordt Laskewitz dat de Europese markt, en zeker de Nederlandse, vooroploopt op het gebied van duurzaamheid. Ongeveer de helft van het Europees belegd vermogen is volgens haar tegenwoordig in duurzame bedrijven geïnvesteerd, variërend van uitsluiting en engagement tot best-in-class en impact investing.

'BlackRock en andere Amerikaanse asset managers proberen nieuwe producten te maken voor asset owners. Prima, dat is belangrijk. En het is mooi dat ze gebruikmaken van ónze benchmarks. Die worden trouwens ook elders in Europa gebruikt en zelfs in Australië', zegt ze. Niet voor niets is Laskewitz onlangs toegetreden tot het steering committee

CV

Angélique Laskewitz is Directeur van de VBDO, de Nederlandse Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling. Ze bekleedde verschillende rollen in Change Management, Human Resources en governance-gerelateerde management- en adviesfuncties bij verschillende financiële dienstverleners, zoals RVS, AMEV, Fortis Bank Nederland, BNP Paribas Fortis en ASR Nederland. Als nevenactiviteit startte zij haar eigen adviespraktijk Angélique Laskewitz Management & Consultancy (ALMC).

Er gebeurt veel achter gesloten deuren, maar in aandeelhoudersvergaderingen worden dingen openbaar gemaakt.

van het International Investment Platform for Sustainable Development van de handelsorganisatie Unctad.

'Nederlandse pensioenfondsen en verzekeraars zijn lid geworden van onze organisatie omdat ze doorkregen dat we het samen moeten doen. Het lidmaatschap van de VBDO is een acceptabele manier om vorm te geven aan die samenwerking.' Als Laskewitz dat vertelt, welt de vraag op of de VBDO af en toe optreedt als liaison officer voor partijen die elkaar soms ook als concurrent beschouwen. Ze knikt instemmend. 'Die rol vervullen we inderdaad. Wij kunnen gemakkelijker laten zien hoe anderen het doen.'

De VBDO heeft weliswaar zelf een klein aantal aandelen, maar de macht van de organisatie is volgens Laskewitz niet gebaseerd op de hoeveelheid aandelen. 'Het gaat erom dat we er stáán bij aandeelhoudersvergaderingen en dat we gehoord worden. We krijgen tegenwoordig ook vaak als eerste het woord', zegt ze. 'Het is ook niet onze bedoeling om het bestuur daar te overvallen met onze vragen. We willen immers commitment. Daarom gaan we ook vaak bij bedrijven op bezoek, om te vragen wat zij kunnen doen om de lat hoger te leggen. Er gebeurt veel achter gesloten deuren, maar in die aandeelhoudersvergaderingen worden dingen openbaar gemaakt.'

Laskewitz verzucht dat de huidige crisis die openbaarheid een stuk lastiger maakt. 'Alles gebeurt nu vooral schriftelijk', legt ze uit. 'Om toch enige openbaarheid te bewerkstelligen, hebben we samen met andere aandeelhoudersorganisaties als de VEB en Eumedion – 'en zij hebben het voortouw genomen, hoor' – een noodwet afgedwongen die het mogelijk maakt dat tijdens live gestreamde aandeelhoudersvergaderingen niet alleen vooraf ingebrachte vragen beantwoord kunnen worden, maar dat er ook tijdens zo'n livestream vragen gesteld kunnen worden.'

De VBDO neemt het aspect transparantie uiterst serieus. Volgens Laskewitz kunnen gewone consumenten op vergelijkingssites als Independer en Pricewise inmiddels ook al zien hoe goed een verzekeraar of hypotheek-aanbieder het doet op het gebied van duurzaamheid. 'Ik verwacht daar veel van', zegt ze.

'Wat krijgen die grote institutionele beleggers terug voor ons lidmaatschap?', herhaalt Laskewitz de vraag lachend. 'Wij krijgen heel veel informatie van allerlei partijen. Die wisselen wij op onze beurt ook weer uit. We organiseren

bijeenkomsten op kleine schaal, want daar geloven we in, voor twintig tot dertig deelnemers. Wij vormen een platform. Lastige duurzaamheidsvraagstukken kunnen daar besproken worden zonder dat het meteen in de publiciteit komt. Wij zorgen ervoor dat we gezamenlijk grenzen kunnen verleggen.'

In deze tijd is focus op klimaatadaptatie volgens Laskewitz de grootste uitdaging van pensioenfondsen en grote verzekeraars. 'Bedrijven hebben al best veel energie gestoken in het verlagen van hun invloed op het klimaat, maar dreigen te vergeten welke invloed klimaatveranderingen op hun eigen functioneren hebben. Je kunt wel geïnvesteerd hebben in een nieuwe fabriek, maar als die door een dijk-doorbraak onder water komt te staan, heeft die hele investering geen zin gehad. Droogte of stijging van de zeespiegel leiden tot grotere vluchtelingenstromen en andere nieuwe problemen.'

'Alles hangt met alles samen. Dat zien we nu ook weer.' Laskewitz legt meteen de link met de huidige coronacrisis. 'Hier in Nederland, en waarschijnlijk ook in de rest van Europa, zal het wel goed komen. Wij hebben het geld en de gezondheidszorg, maar we zullen zien dat de ellende vooral de mensen in landen als Bangladesh zal treffen. We moeten er gewoon voor zorgen dat de ongelijkheid in de wereld afneemt.'

Verzekeraars ondervinden aan den lijve hoe klimaatveranderingen hun schadelast vergroten, bijvoorbeeld in gevallen van overstroming of extreem noodweer. Ze beseffen dat het in hun eigen belang is daar iets aan te doen, maar ze voelen zich volgens Laskewitz nog niet echt geroepen om actie te ondernemen. 'En toch zal dat moeten', zegt ze met een zucht. 'Kijken welke energievormen we moeten promoten, hoe we kleinschalige initiatieven kunnen opschalen. De grote olie- en gasbedrijven zijn al wel met duurzamere productie bezig, maar die beweging moet drastisch versneld worden. De grote verandering moet daarvandaan komen.'

Laskewitz heeft vooral lof over de inzet van andere organisaties. 'De UNPRI met zijn Principles of Responsible Investment is een prima organisatie, maar heel anders dan de onze. Hun evenementen zijn veel grootschaliger dan de onze. Wij zijn kleiner, een veel closere gemeenschap', zegt ze. Tussen neus en lippen door voegt ze eraan toe dat de VBDO al veel langer bestaat. Eumedion doet met zijn Stewardship Code ook goed werk, maar focust volgens haar meer op governance dan op klimaatvraagstukken.

Als we de bestaande ongelijkheid in de wereld niet oplossen, zijn de gevolgen niet te overzien.

'We moeten wel een beetje oppassen dat er niet teveel organisaties, principes, convenanten en benchmarks komen', waarschuwt Laskewitz. 'Want beleggers raken het overzicht kwijt. Nieuwkomers zijn ook geneigd het wiel opnieuw uit te vinden. Maar wat voegt het toe? Hoe zinvol is het voor vermogensbeheerders om vier verschillende vragenlijsten in te vullen?'

Ze betwijfelt of de coronacrisis de zaken echt op hun kop zal zetten. 'Heel veel verandering verwacht ik niet. Er zullen nieuwe verdienmodellen komen, technologie zal worden ingezet, werken op afstand wordt meer geaccepteerd. Maar ik hoop dat de grootste winst zal zijn dat we zien dat het anders kán. Dat de lucht en het water schoner kunnen worden, dat de overheid dingen kan veranderen als het nodig is.'

Laskewitz verwacht dat de veranderingen zullen worden afgedwongen door gewone mensen. 'Door Nederlanders die merken dat de lucht schoner is, Venetianen die zich verbazen over het schone water in hun stad, Indiërs die de Himalaya weer kunnen zien! Dat ze zich beginnen af te vragen of globalisering echt altijd positief is. Of geneesmiddelen en mondkapjes echt in de allergeodkoopste landen in Azië geproduceerd moeten worden. Beleggers moeten zich dat ook afvragen.'

Het hele interview door geeft Laskewitz blijk van grote betrokkenheid. 'Wat mijn belangrijkste drijfveer is? Mijn gevoel voor rechtvaardigheid! Dat heb ik al van jongs af aan. Wereldwijd sterven er nu al dagelijks 30.000 mensen aan honger. Door deze crisis zal dat toenemen tot honderdduizenden per dag. Dat is onacceptabel. Als we de bestaande ongelijkheid in de wereld niet oplossen, zijn de gevolgen niet te overzien.' «